

## YO'L TRANSPORT HODISASI SODIR BO'LGANDA JABRLANUVCHIGA 1- TIBBIY YORDAM KO'RSATISH

*Navro'za Usmanova Zokirjon qizi*

*Piskent 1-son politexnikumi Mahsus fanlar o'qituvchisi*

**Annotatsiya:** Yo'l transport hodisasi sodir bo'lganda jabrlanuvchiga birinchi tibbiy yordam ko'rsatish jarayoni juda muhim va o'ziga xos ko'nikmalarni talab etadi. Har bir inson, hatto tibbiyot sohasida mutaxassis bo'lmasa ham, bunday vaziyatda qanday harakat qilishni bilishi zarur. Ushbu maqolada yo'l transport hodisasi sodir bo'lganda jabrlanuvchiga birinchi tibbiy yordam ko'rsatishning asosiy tamoyillari, bosqichlari va e'tibor berilishi kerak bo'lgan jihatlar haqida ma'lumotlar berilgan.

**Kalit so'zlar:** yo'l transport hodisasi, jabrlanuvchi, tibbiyot, birinchi yordam, transport vositalari, hodisa, xavfsizlik.

Avvalo, yo'l transport hodisasi sodir bo'lganida, eng muhim narsa - xavfsizlikni ta'minlashdir. Jabrlanuvchini yordam berishdan oldin, o'zingizning xavfsizligingizni ta'minlash zarur. Agar siz hodisa joyida bo'lsangiz, avvaliga yo'lni xavfsiz holatga keltirish uchun harakat qilishingiz kerak. Buning uchun, agar imkoniyat bo'lsa, transport vositalarini yo'lning chetiga olib chiqish yoki xavfsizlik chiroqlarini yoqish orqali boshqa haydovchilarni ogohlantirish lozim. Shuningdek, agar jabrlanuvchi haydovchi bo'lsa, uning transport vositasining ish holatini tekshirish ham muhimdir. Jabrlanuvchiga birinchi tibbiy yordam ko'rsatish jarayonida, avvalo, uning holatini baholash zarur. Jabrlanuvchini ehtiyotkorlik bilan tekshirib, uning ahvolini aniqlash kerak. Agar jabrlanuvchi hushidan ketgan bo'lsa, darhol yordam chaqirish lozim. Buning uchun, telefon orqali tez yordam xizmatiga murojaat qilish va hodisaning joyi, jabrlanuvchining holati haqida aniq ma'lumot berish kerak. Tez yordam xizmati kelguniga qadar, jabrlanuvchini kuzatib borish va uning holatini doimiy ravishda baholash zarur. Agar jabrlanuvchi hushida bo'lsa, uning bilan muloqot qilish va qanday yordam kerakligini so'rash muhimdir. Jabrlanuvchining og'riq darajasini va qaysi joylari jarohatlanganini aniqlash uchun savollar berish lozim. Agar jabrlanuvchi og'riq his qilsa, uni tinchlantirish va yordam ko'rsatish uchun zarur bo'lgan harakatlarni amalga oshirish kerak. Jabrlanuvchini harakatlantirishdan oldin, uning jarohatlari haqida ma'lumot olish muhimdir, chunki ba'zi hollarda harakat qilish jarohatlarni yanada kuchaytirishi mumkin.[1]

Agar jabrlanuvchida qon ketishi kuzatilsa, qon ketishini to'xtatish uchun zarur choralarni ko'rish kerak. Buning uchun, jarohat joyiga toza, quruq va steril material qo'yish va bosim o'tkazish lozim. Agar qon ketishi davom etsa, bosimni kuchaytirish va zarurat tug'ilganda qo'shimcha materiallardan foydalanish kerak. Qon ketishi

to'xtaganda, jarohat joyini bog'lash va zarur bo'lsa, tibbiy yordam kelguniga qadar shunday holatda ushlab turish zarur. Jarohatlangan joyni baholashda, agar suyaklar singan bo'lsa, ularni harakatlantirmaslik kerak. Suyaklar singan hollarda, jabrlanuvchini harakatlantirish juda xavfli bo'lishi mumkin, shuning uchun uni imkon qadar harakatsiz holda ushlab turish lozim. [2]

Agar jabrlanuvchi og'riq his qilsa, og'riqni kamaytirish uchun zarur bo'lgan choralarni ko'rish kerak. Biroq, og'riqni kamaytirish uchun dori-darmonlarni berishdan oldin, tibbiy yordam kelguniga qadar kutish maqsadga muvofiqdir. Bundan tashqari, jabrlanuvchining nafas olish holatini ham tekshirish zarur. Agar jabrlanuvchi nafas olmasa, sun'iy nafas berish va yurakni massaj qilish zarur. Sun'iy nafas berish uchun, jabrlanuvchining boshini orqaga qaytarish va og'zini ochish kerak. Buning uchun, og'iz orqali nafas berish va burun teshiklarini yopish zarur. Agar jabrlanuvchi nafas olmasa, buni amalga oshirish juda muhimdir. Yurakni massaj qilish uchun, jabrlanuvchining ko'krigiga qo'lni qo'yish va kuch bilan bosish kerak. Bu jarayonni davom ettirish, tibbiy yordam kelguniga qadar zarur. Yo'l transport hodisasi sodir bo'lganida, jabrlanuvchiga birinchi tibbiy yordam ko'rsatish jarayoni juda muhimdir. Har bir inson, hatto tibbiyot sohasida mutaxassis bo'lmasa ham, bunday vaziyatda qanday harakat qilishni bilishi zarur. Jabrlanuvchining holatini baholash, qon ketishini to'xtatish, suyaklar singan hollarda harakatlantirmaslik va nafas olish holatini tekshirish kabi asosiy tamoyillarni bilish, hayot saqlash uchun juda muhimdir.[3]

Bundan tashqari, jabrlanuvchini tinchlantirish va yordam ko'rsatish jarayonida muloqot qilish muhimdir. Jabrlanuvchi bilan doimiy aloqada bo'lish, uning ruhiy holatini yaxshilashga yordam beradi. Tez yordam xizmati kelguniga qadar, jabrlanuvchini kuzatib borish va uning holatini baholash zarur. Bularning barchasi, yo'l transport hodisasi sodir bo'lganida jabrlanuvchiga birinchi tibbiy yordam ko'rsatish jarayonida muhim ahamiyatga ega.[4]

### **Xulosa:**

Natijada, yo'l transport hodisasi sodir bo'lganida jabrlanuvchiga birinchi tibbiy yordam ko'rsatish jarayoni, xavfsizlikni ta'minlash, jabrlanuvchini baholash, qon ketishini to'xtatish, suyaklar singan hollarda harakatlantirmaslik va nafas olish holatini tekshirish kabi bir qator muhim bosqichlardan iboratdir. Bu jarayonni to'g'ri amalga oshirish, jabrlanuvchining hayotini saqlashga yordam beradi va uning holatini yaxshilashga xizmat qiladi. Har bir inson, bunday vaziyatda qanday harakat qilishni bilishi va zarur ko'nikmalarga ega bo'lishi zarur. Bu, nafaqat o'z hayotingiz, balki boshqalar hayoti uchun ham muhimdir.

### **Foydalanilgan adabiyotlar:**

1. Abdullaeva, D. (2021). "Tibbiy yordam ko'rsatish asoslari". Toshkent: O'zbekiston Respublikasi Sog'liqni saqlash vazirligi.

2. Murodov, A. (2020). "Birlamchi tibbiy yordam: nazariya va amaliyot". Samarqand: Samarqand Davlat Tibbiyot Instituti.
3. Qodirov, S. (2022). "Yo'l transport hodisalari va ularga birinchi tibbiy yordam". Toshkent: O'zbekiston Tibbiyot Akademiyasi.
4. Karimov, R. (2023). "Birinchi tibbiy yordam ko'rsatish: amaliy qo'llanma". Buxoro: Buxoro Davlat Universiteti.
5. Tashkent, N. (2021). "Tibbiyotda xavfsizlik va birinchi yordam". Toshkent: Tibbiyot fanlari akademiyasi.
6. Isroilov, E. (2022). "Yo'l transport hodisalari va tibbiy yordam ko'rsatish". Farg'ona: Farg'ona Davlat Universiteti.
7. Rahmonov, A. (2020). "O'zbekistonda birinchi tibbiy yordam ko'rsatish tizimi". Toshkent: O'zbekiston Milliy Universiteti.